

Verhulst, Dimitri – Godverdomse dagen op een godverdomse bol

Uitgeverij Contact, 186 pagina's

Wat voor een beeld doemt op als je niet uit de voeten kunt met een creationistische blik? Hoe ziet de wereld en de mens er uit wanneer je de vooruitgangsgedachte niet aan kunt hangen en je inspant om van buitenaf naar binnen te kijken? Wat ziet een alien die geen weet heeft van zieleroselen van het fenomeen mens? Die ziet het beeld dat Dimitri Verhulst schetste in zijn jongste boek. Een roman kun je 't niet noemen maar wat zegt zo' n typering feitelijk? Nu ja, dit boek wat door hele volksstammen niet gelezen zal worden omdat de titel hen niet aanstaat, kan niet worden beschouwd als fictie. Een wetenschappelijke verhandeling is het evenmin, ook al neemt de schrijver een standpunt in dat is geënt op de evolutietheorie. Verhulst beschrijft hoe na een kennelijke oerknal een soort oersoep ontstond waarin organisch leven tot ontwikkeling kwam en waarin levende wezens rondzwommen die op zekere dag besloten de oevers te beklimmen om hun leven voortaan op het droge voort te zetten. Hij beschrijft die wezens nergens, duidt ze ook niet aan en noemt zijn hoofdpersoon kortweg 't. Maar uit alles wordt duidelijk dat 't van Neanderthaler evolueert tot de moderne mens zoals wij hem heden ten dage kennen. De schrijver verhaalt van ' t zijn wederwaardigheden als pithecanthropus erectus, als woestijnverlater, als Columbus en als grootinquisiteur, als uitvinder van de stoommachien en als kanonnier in de grote oorlogen. Verhulst beschrijft 't allemaal en 't helemaal, tot aan de botox waanzin van vandaag toe.

Wie 't boek om de titel laat liggen begaat een grote vergissing want zelfs wanneer je de evolutiegedachte niet aanvaardt, moet men zich de kans op prachtig proza niet laten ontnemen. En dat proza van Dimitri Verhulst mag er wezen. Nu worden wij Hollanders er toch al van verdacht dat in sappig Vlaams geschreven boeken bij ons een streepje voor hebben maar ik durf wel beweren dat mijn waardering voor Verhulst niets van doen heeft met folklore of aandoenlijk dialect. Zo'n boek van Verhulst doet je weer beseffen hoe mooi de Nederlandse taal kan zijn. Dit proza spettert van de bladzijden af als uiterst krachtige beeldtaal. Heel vaak laat de schrijver het tweede deel van een zin rijmen op het eerste deel hetgeen de taal in kracht versterkt en het proza zich als poëzie laat lezen.

Ik vermoed dat Verhulst veel plezier heeft gehad bij het schrijven en ik bewonder hem om zijn schitterende invallen en dito taalgebruik. Hoe kom je erop? Ik geef een willekeurige alinea als voorbeeld: *"En de boerenzonen, die pastorale pummels die het gewoon zijn hele dagen met kloeten rond te lopen en zelfs geen gewone schoenen aan hun voeten verdrágen, zij worden nu onder de wapenen geroepen en moeten met bottines aan tussen de kogels manken, hetgeen niet simpel is nu de mitrailleurs al zeshonderd van die kutdingen per minuut afvuren. Daar is hij dan: de langverwachte nieuwe tijd. Er is geen retteketet of takkedetak of ander onomatopee snel genoeg om deze kogels bij te benen."*

In kort bestek laat Verhulst zien wat het fenomeen mens tot nog toe heeft gepresteerd en wat hem kennelijk drijft en in werkelijk prachtige laatste zinnen doet hij je vermoeden dat het voorlopig nog niet afgelopen is met al die onzin. Natuurlijk, het beeld dat Verhulst schetst ontstaat doordat hij het individu links laat liggen en zich geheel op de soort concentreert. Maar lees 't boek zelf maar, je moet van verdomd goede huize komen om het beeld van Verhulst weer onderuit te halen of te vervangen door een wat hoopvoller blik op onszelf.

Het zal u duidelijk zijn, *Godverdomse dagen op een godverdomse bol* is niet alleen een heerlijk boek om te lezen maar ook uiterst knap geschreven en het kostte de schrijver zichtbaar weinig moeite om een consistente vertelling neer te zetten. Wie over de evolutie wil lezen zonder daarin het niet bestaan van een god bewezen te hoeven zien, die leze dit heerlijke boek! Wat mij betreft mag het opgenomen worden in de Vrijdenkerscanon.

Enno Nuy

September 2009